

gende for den ene parten, for eksempel som følge av koronautbruddet.

Motsetningsvis er det grunn til å tro det ikke vil være adgang til revisjon av avtaler med et klart spekulasjonselement, som for eksempel finansielle konstruksjoner med betydelig gevinst- og tapspotensial. Tilsvarende vil avtalte valuta-klausuler neppe kunne revideres utelukkende med den begrunnelsen at kronekursen har svekket seg mot andre valutaer. Dersom partene har valgt oppgjør i en annen valuta enn norske kroner, er dette en risiko de selv normalt må bære. I den sammenheng vil det nok også være relevant at valutarisiko enkelt kan sikres gjennom kjøp av egnede finansielle instrumenter. At en part, mer eller mindre gjennomtenkt, unnlater å sikre denne risikoen, vil normalt anses å være partens egen risiko.

Avslutningsvis nevner vi at krav om avtalerevisjon i medhold av avtaleloven § 36 som utelukkende er basert på manglende eller sviktende betalings-eвне, for eksempel på grunn av bortfall av inntekter som følge av koronautbruddet, neppe vil føre frem. Vi utelukker imidlertid ikke at økonomiske forhold sammen med andre relevante forhold kan tillegges vekt som ledd i den helhetsvurderingen som skal foretas.

Rettsvirkningene

Avtaleloven § 36 gir mer fleksible rettsvirkninger enn læren om bristende forutsetninger (og force majeure-bestemmelser). I hovedsak er det imidlertid snakk om ulike former for avtalesensur, revisjon eller lemping, for eksempel i form av at:

- Det urimelige vilkåret endres eller tilsidesettes, mens avtalen for øvrig opprettholdes uforandret.
- Det urimelige vilkåret endres sammen med en endring eller tilsidesettelse av andre vilkår.
- Det urimelige vilkåret opprettholdes uforandret mot at andre av avtalens vilkår endres eller tilsidesettes.
- Hele avtalen tilsidesettes.

Rettsvirkningen vil fastsettes konkret ut fra en vurdering av hva som er nødvendig for å eliminere eller redusere den etablerte urimeligheten og å gjenopprette balansen i avtaleforholdet. Revisjon i medhold av avtalelovens § 36 skal imidlertid ikke gå lenger enn det som er nødvendig for at avtalen ikke lenger kan anses som (kvalifisert) urimelig.

Endringer i barnehageloven

I en proposisjon 96 L foreslår regjeringen blant annet at alle barnehageeiere skal ha internkontroll med barnehagens virksomhet for å sikre at barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven med forskrifter. Det foreslås også å opprette et nasjonalt tilsyn med økonomiske forhold for private barnehager, og tilhørende reguleringer om dokumentasjon, tilgang til opplysninger, reaksjoner mv.

Statsautorisert revisor
Ruben Bjerketveit
Revisorforeningen

Proposisjonen om endringer i barnehageloven ble fremlagt 29. april, og lovendringene blir vedtatt av Stortinget før sommerferien.

I høringsrunden om endringer i barnehageloven, skapte flere av forslagene debatt i fagmiljøene. Særlig gjaldt det

forslagene om at en barnehage skal organiseres som en egen juridisk enhet og forbud mot å drive annen virksomhet i den juridiske enheten.

Proposisjonen som nå er til behandling, tar i hovedsak for seg de mindre konfliktfylte forslagene fra høringsrunden i april fjor, mens en del av de mer kontroversielle temaene er utsatt til et senere tidspunkt. Proposisjonen inneholder likevel flere endringer som får betydning for styring av barnehagevirksomheter fremover.

Internkontroll med barnehagens virksomhet

En barnehageeier skal etter forslaget tilpasse internkontrollen til egen barnehagevirksomhet. Departementet ser for seg at den baseres på risikovurderinger, slik at den er effektiv og målrettet uten at den blir mer omfangsrik og ressurskrevende enn nødvendig. Det stilles ikke krav til en bestemt systematikk eller dokumentasjonsmåte. Målet er at brudd på regelverket forebygges, avdekkes og følges opp på en hensiktsmessig måte.

Det foreslås blant annet at alle barnehageeiere skal ha internkontroll med barnehagens virksomhet og at det skal opprettes et nasjonalt tilsyn med økonomiske forhold for private barnehager.

Internkontrollkravet innebærer at det skal utarbeides en beskrivelse av barnehagens hovedoppgaver, mål og organisering. Barnehagen må også ha nødvendige rutiner og prosedyrer. Hva som er nødvendig å etablere av rutiner og prosedyrer, vil måtte bero på en konkret vurdering av blant annet risiko for avvik.

Nasjonalt tilsyn med økonomiske forhold

Det nye nasjonale tilsynet får hjemmel til å kreve dokumentasjon for at barnehagene benytter midlene i tråd med kravene. Det antas at et nasjonalt tilsynsorgan vil ha bedre forutsetninger for å føre tilsyn med økonomiske forhold i de private barnehagene enn det kommunene har i dag. Dette vil derfor kunne bidra til å redusere risikoen for

at eventuelle brudd på regelverket ikke avdekkes.

Departementet skal også utarbeide en statlig veileder på dette området. Veilederen vil ikke bare være nyttig ved gjennomføring av tilsyn, men kan også hjelpe de private barnehagene med å etterleve regelverket.

I høringen mente flere at tilsyn med kvalitet også bør overføres fra kommunene til den nasjonale tilsynsenheten. Det var ikke departementet enig i, og viser til at kvalitet og innhold i barnehagetilbudet er en oppgave som i større grad enn økonomitilsynet krever innsikt i lokale forhold og prioriteringer. Dette tilsynet skal derfor fortsatt være et kommunalt ansvar.

Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode

Å vurdere om offentlige tilskudd og foreldrebetaling har kommet barna til gode, har vist seg svært vanskelig i praksis. Bestemmelsen har vært uklar og den er i dag ikke et selvstendig krav som barnehagens disposisjoner skal vurderes opp mot. Departementet har derfor nå foreslått å endre dette til en formålsbestemmelse. Endringen skal ikke innebære noen innholdsmessige endringer i kravene til hvordan barnehagene skal bruke offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Likevel mener departementet denne endringen vil gjøre det enklere å følge opp bestemmelsen i praksis.

Barnehager som selvstendig rettssubjekt

Etter høringsrunden, med sprikende høringsvar, bestilte Kunnskapsdepartementet en rapport fra revisjons- og konsultantselskapet BDO, for å utrede alternative løsninger. Konklusjonen fra BDO er at det opprinnelige forslaget; organisering som eget rettssubjekt, vil gi størst åpenhet og mulighet for kontroll, men også at dette er det mest kostnadskrevenende alternativet for de berørte barnehagene.

BDO påpeker at åpenheten må veies opp mot de økte kostnadene: «merkostnadene til administrativ byrde som vil påløpe for barnehageaktørene, [eller] de (...) positive konsekvensene for offentlige myndigheter, foreldre og andre interessenter i deres kontroll og tilsyn med sektoren».

I en rapport bestilt av PBL (Private Barnehagers Landsforbund), foreslår imidlertid KPMG en utvidet BASIL-rapportering, noe som i praksis betyr en noe mer detaljert innrapportering av regnskapstall enn det som innrapporteres per i dag. Det er en løsning som blir billigere for barnehageeierne, men som kan gi mindre transparens og mulighet for kontroll.

Den endelige vurderingen av dette og en del andre omdiskuterte temaer, har altså Regjeringen utsatt til et senere tidspunkt. Da er det bare å avvente det videre lovarbeidet.